

ningsmæssige Ret og de gamle forfatningsmæssige Væster paa sin Side, men uden at være i Besiddelse af de juridiske Magtmidler, som Forfatningen af 1849 gav den og Forfatningen af 1866 berøvede den, til at sætte sin Ret igjennem. Befolkningen er altsaa stillet saaledes, at den er nødt til, enten at benytte det Mittel, som mange Steder i Europa er benyttet, naar det gjælder om at værne sine forfatningsmæssige Rettigheder, nemlig Selvtægt, eller, naar man af Hensyn til de forhaandenværende Forhold eller ogsaa af Patriotisme erkjender det for rigtigst og usforvarligt, saa til at føre en meget lang, seig og vanskelig Kamp, langt vanskeligere end nogenjomhelst Opposition i noget Land har været nødt til og forpligtet til at føre den, en Kamp, hvor det fremfor Alt gjælder om det mest loyale Sammenhold mellem dem, der kæmpe. Jeg bebrejder strengt taget ikke det ærede Medlem, at han gjorde den Bemærkning, han gjorde, jeg veed det er et ømt Punkt for det ærede Medlem, og det er ganske naturligt, at de, som i 1866 lode sig føre bag Dyset — og vi havde maaste alle ladet os føre bag Dyset, vi ere ikke alle saa overordentlig fremhævede, at vi ikke kunne tage fejl, — nødvendig vilde mindes derom. Derjom det ærede Medlem derfor havde indskrænket sig til at omtale sin Stilling til 1866, vilde jeg nu, efter at Formanden har afstaaret Debatten derom, ikke være kommen ind derpaa, men naar han forsvarede, hvad der skete den Gang, og mener sig berettiget til at angribe Flertallet her i Salen, saa protesterer jeg derimod, thi Flertallet er netop stillet saa vanskeligt, som det er, paa Grund af den store politiske Feil, der blev begaaet i 1866, da man gav Magten over i Modstandernes Hænder. Derfor skal jeg indskrænke mig angaaende denne Sag. Jeg har været nødt til at omtale den; thi man kan ikke, for at dække over Fortidens Feil, være berettiget til at lægge Skylden andre Steder, end hvor den virkelig ligger, og den ligger i Forfatningsforandringen af 1866. Derimod gjentager jeg, at jeg ikke sigter nogen af de Mænd, der have gjort det, for at have forudset, at nogenjende en Rigsret vilde blive impliceret paa den Maade, som vor Rigsret er bleven det gennem den seneste Tids Forandringer, og derigjennem gjort sig umulig som Rigsret.

Det er meget sandt, men fordi man ikke har været saa klog, som man burde, derfor for tjener man ingen Bebrejdelser, men saa har man heller ikke Lov til at bebrejde Andre Noget, naar man selv har Skylden.

Jeg har dernæst et Par Bemærkninger til et Par enkelte Punkter, man har fremdraget. Det ene af disse Punkter er Høi skolerne. Jeg har ikke Meget at sige til, hvad den ærede Minister har sagt, og jeg skal blot sige ikke have omtalt det, naar ikke det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds (Falkensjerne) havde ønsket en Redegjørelse om, hvorvidt der har været forhandlet mellem Ministeren og Udvalget. Jeg skal sige ja, det har der været, og den ærede Ministers Udtalelser have i Udvalget været de samme som her, altsaa tør jeg nok sige gennemgaaende velvillige; men paa den anden Side uden at give noget Haab om, at der fra Ministerens Side vil blive gjort noget Alvorligt for at hævede Stillingen lige overfor Landsktinget. Jeg er enig med det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds i hans Betragtning og beklager dette Resultat, og jeg er ligeledes enig med ham, idet han antydede, at skulle vi ud af det, er der i Virkeligheden kun een virkelig sikker og betryggende Maade at komme ud af det paa, nemlig at faae en Forhandling i Gang, hvorigjennem Skolerne blive optagne paa Finantsloven paa samme Maade som Realskolerne. De gamle Overenskomster og Aftaler, der ere truffene i Kirkerne om denne Sag med Minister Fischer, have jo paa mange Maader og mange Punkter vist sig ikke tilstrækkelig stærke til at bære den senere Udvikling, og jeg maaste sige med et mildt Udtryk, uden at fornærme Noget, og der er sikkert ikke nogen virkelig Betryggelse, medmindre man gaar samme Vej, som ved Realskolerne, at tage dem op til lovbestemte Bevillinger. Det vilde naturligvis forudsætte en noget større Smødefommenhed fra den anden Side, og at opstille positive Forordninger i den Henseende paa Finantsloven, imod de to andre Faktors bestemte Modstand, fører ikke til noget Resultat, det vilde maaste snarere være til Skade for Høi skolerne end til Gavn, og det ønsker jeg ikke. Væde Medlemmer vide, at her for et Par Aar siden blev stillet Forslag her i Salen af nogle Medlemmer, men dette Forslag gik